Uimhreas

Codáin

Subh a Dhéanamh

Gné	h An foghlaimeoir	i An foghlaimeoir	j An foghlaimeoir	k An foghlaimeoir
Cur i bhFeidhm agus Réiteach Fadhbanna	Baineann sé úsáid as codáin chun fadhbanna casta i bhfocail agus puzail a réiteach a mbaineann uimhreacha agus tomhais leo.	Cuireann sé tascanna réitigh fadhbanna a bhaineann le codáin agus tomhais i gcrích agus na modhanna agus an réasúnaíocht á míniú aige.	Réitíonn sé fadhbanna a mbaineann coibhneasa leo.	Réitíonn sé fadhbanna a mbaineann aistriú cóimheasa leo.

https://www.curriculumonline.ie/getmedia/fdadae23-14fd-49e9-ba96-d1c11c0f847b/GA_PMC_PC12_Uimhreas_Codain.pdf

Déanann an rúibric ghrádaithe measúnú ar fheidhmíocht an dalta maidir le lipéad a dhearadh le haghaidh **próca amháin de shubh sméara dubha** agus ceisteanna a fhreagairt a bhaineann leis an méid sméara dubha, uisce, sú líomóide, siúcra atá sa phróca.

Rúibric Ghrádaithe	**Cad é is féidir leis na foghlaimeoirí a dhéanamh**			
Cur i bhFeidhm agus Réiteach Fadhbanna	**h An foghlaimeoir**	**i An foghlaimeoir**	**j An foghlaimeoir**	**k An foghlaimeoir**
Dearadh an Lipéid	Tá an lipéad soiléir go leor ach níl neasmhéideanna ann nó tá sé deacair a thuiscint.	Tá an lipéad soiléir agus tá roinnt sonraí ann.	Tá cuma mhaith ar dhearadh an lipéid agus tá na sonraí tábhachtacha ar fad ann.	Tá dearadh an lipéid soiléir agus tarraingteach agus tá na sonraí riachtanacha ar fad ann.

				Tá liosta beacht ann ar neasmhéideanna sméara dubha, uisce, sú líomóide, agus siúcra i bpróca amháin de shubh sméara dubha.

Comhábhair le haghaidh 5 phróca suibhe:

- 8 gcupán sméara dubha
- 1/2 chupán uisce
- 1/4 cupán sú líomóide
- 4 chupán siúcra

Fíricí maidir le subh

- Tá cupán amháin sméara dubha thart ar 150 gram.
- Má ghlactar leis go bhfuil gach sméar dubh mar an gcéanna le spúnóg bhoird torthaí, tá thart ar 16 sméar dubh i riar amháin.
- 500g sméara dubha = thart ar 2 2/3 cupán iomlána = thart ar 400 ml (1 2/3 cupán) brúite.
- D'fhéadfadh 40-60% siúcra de réir meáchain a bheith i ngnáthphróca suibhe. Ciallaíonn sé sin go bhféadfadh thart ar 10-15 gram siúcra, nó 2.5 - 3.5 taespúnóg, a bheith i riar 28 gram suibhe.
- De ghnáth is é an cóimheas torthaí-le-siúcra le haghaidh subh traidisiúnta 1:1 (i.e. siúcra 450g agus torthaí 450g).

Catagóir	Tuairimí

Comparáid le Cupán Amháin Aithníonn sé go bhfuil níos mó nó níos lú ná cupán sméara dubha amháin i bpróca suibhe amháin Aithníonn sé go bhfuil níos mó nó níos lú ná cupán siúcra amháin i bpróca suibhe amháin	
Meastachán ar Thaespúnóga Déanann sé meastachán réasúnta ar líon na dtaespúnóg suibhe atá i bpróca amháin Tacaíonn réasúnaíocht agus ríomhanna leis an meastachán	
Meastachán ar Sméara Dubha Déanann sé meastachán réasúnta ar líon na sméar dubh i dtaespúnóg amháin suibhe Tacaíonn réasúnaíocht agus ríomhanna leis an meastachán	

Straitéisí réitigh na ndaltaí: Ríomh an méid comhábhar atá ag teastáil chun líon áirithe prócaí de shubh sméara dubha a dhéanamh agus líon na bprócaí is féidir a líonadh le méid áirithe sméara dubha.

Catagóir	**Critéir**	**Tuairimí**
Ríomh na comhábhair atá ag teastáil le haghaidh cainníochtaí éagsúla prócaí	I. Roinneann an foghlaimeoir ar 5 chun méid na gcomhábhar a fháil le haghaidh próca amháin agus ansin iolraíonn sé faoi 20, 50, nó 100. II. Aithníonn an foghlaimeoir iolraí de 5. Mar sin, chun 20 próca a fháil méadaíonn sé faoi 4, 50 próca faoi 10 srl. III. Déanann sé ríomhanna ag baint úsáid as iolrú codáin ar uimhir iomlán.	
a) Le haghaidh 20 próca suibhe: • Sméara dubha: 8 gcupán × (20 próca ÷ 5 phróca) = 32 cupán • Uisce: 1/2 chupán × (20 próca ÷ 5 phróca) = 2 chupán • Sú líomóide: 1/4 sú líomóide × (20 próca ÷ 5 phróca) = luach líomóid amháin de shú • Siúcra: 4 chupán × (20 próca ÷ 5 phróca) = 16 chupán		
b) Le haghaidh 50 próca suibhe: • Sméara dubha: 8 gcupán × (50 próca ÷ 5 phróca) = 80 cupán • Uisce: 1/2 chupán × (50 próca ÷ 5 phróca) = 5 chupán • Sú líomóide: 1/4 sú líomóide × (50 próca ÷ 5 phróca) = luach 2.5 líomóid de shú • Siúcra: 4 chupán × (50 próca ÷ 5 phróca) = 40 cupán		
c) Le haghaidh 100 próca suibhe: • Sméara dubha: 8 gcupán × (100 próca ÷ 5 phróca) = 160 cupán • Uisce: 1/2 chupán × (100 próca ÷ 5 phróca) = 10 gcupán • Sú líomóide: 1/4 sú líomóide × (100 próca ÷ 5 phróca) = luach 5 líomóid de shú		

• Siúcra: 4 chupán × (100 próca ÷ 5 phróca) = 80 cupán Oibrigh amach líon na bprócaí is féidir a dhéanamh le 20 cupán sméara dubha: • Líon na bprócaí: 20 cupán ÷ (8 gcupán ÷ 5 phróca) = 12.5 próca (slánaigh é go dtí an tslánuimhir is gaire). Is féidir leis an teaghlach thart ar 12 phróca suibhe a dhéanamh le 20 cupán sméara dubha.		
Ríomh líon na bprócaí suibhe is féidir a dhéanamh ag baint úsáid as 20 cupán sméara dubha • Líon na bprócaí: 20 cupán ÷ 8 gcupán = 2.5 próca Ós rud é nach féidir linn codán de phróca a bheith againn, slánaigh é go dtí an tslánuimhir is gaire. Is féidir le teaghlach Mhic Suibhne thart ar 2 phróca suibhe a dhéanamh ag baint úsáid as 20 cupán sméara dubha.	I. Déanann sé iarracht trí chainníocht na bprócaí a dhúbailt agus beagán níos mó II. Ríomhann sé go cruinn dhá oiread na cainníochta agus ceithre phróca eile. III. Déanann sé ríomh ag úsáid codán agus/nó deachúlacha.	